

लोकसत्ता, पुणे दि. २९/११/२००७.

कॉलेज डायरी

वाचनाचा तास सक्तीचा करा

डॉ. अरुण निगवेकर

“दूरदर्शनसारख्या माध्यमांची कितीही प्रगती झाली असली, तरी वाचनातून मिळणारे ज्ञान व त्याची परिणामकारकता ही निश्चितच जास्त आहे. म्हणून आता शाळेमध्ये विद्यार्थ्यांना वाचनाची सवय लावली पाहिजे,” असे उद्गार विद्यापीठ अनुदान आयोगाचे माजी अध्यक्ष डॉ. अरुण निगवेकर यांनी काढले. विश्वशांती केंद्र (आळंदी), माईर्स एमआयटी, पुणे यांच्यातर्फे आयोजित केल्या गेलेल्या १२ व्या प्रबोधन कार्यशाळेचे उद्घाटन करताना ते बोलत होते. अध्यक्षस्थानी माईर्स एमआयटीचे संस्थापक संचालक डॉ. विश्वनाथ दा. कराड होते.

यावेळी प्राचार्य डॉ. ललित क्षीरसागर, उपप्राचार्य प्रा. ए. के. पाठक, प्रा. डॉ. ए. ए. कुलकर्णी व प्रा. अतुल कुलकर्णी हे उपस्थित होते.

आपल्या भाषणात डॉ. निगवेकर म्हणाले, “आजच्या काळात संगणक, दूरदर्शन, मोबाईल फोन, क्षेपणस्त्रे या सर्व गोष्टी आता सर्वांच्या परिचयाच्या झाल्या आहेत. दूरदर्शनवर ब्रेकिंग न्यूज या नावाने जे चर्चण दिवस भर चालू असते, त्याचा परिणाम त्याच क्षणी प्रेक्षकांवर होत असतो. पुर्वीच्या काळी असे नव्हते. आजही आपण दूरदर्शनवरून दिसणाऱ्या बातम्यांपेक्षा वृत्तपत्रांना महत्व दिले. तर त्याचा अधिक उपयोग होईल. म्हणून येणाऱ्या पिढीला वाचनाचे महत्व समजावून दिले पाहिजे व आपल्या पिढीने तरी ती सवय टिकवून धरली पाहिजे.”

“विसावे शतक हे विज्ञानाचे शतक म्हणून ओळखले जाते. या काळात विज्ञानाची व तंत्रज्ञानाची अफाट प्रगती झाली. त्यामुळे मानवजातीला अनेक प्रकारच्या सुखसोई प्राप्त झाल्या. पण याच शतकाच्या पहिल्या पन्नास वर्षात दोन महायुध्दे झाली. मानवाच्या कल्याणासाठी उपयोगी पडू शकणारे विज्ञान त्याच्याच संहारासाठी वापरले गेले. त्यामुळे विज्ञानाला विवेकाची जोड देण्याची आवश्यकता भासू लागली.”

“७०० वर्षांपूर्वी होवून गेलेल्या संत ज्ञानेश्वरांच्या कार्याचे महत्व येथे लक्षात येते. १३ व्या शतकापासून ते १७ व्या शतकापर्यंत म्हणजेच संत ज्ञानेश्वरांपासून ते संत तुकारामांच्यापर्यंत जी प्रबोधनाची चळवळ महाराष्ट्रात आकार घेत गेली, तिने मानव जातीला दिलेले योगदान फार महत्वाचे आहे. कारण त्यामुळे समाजाचा दुहेरी विकास घडविला गेला. त्यांनी जे तत्वज्ञान सांगितले, ते वैश्विक स्वरूपाचे होते. आणि त्याचे पालन केल्यास सर्व जगात एकच मानवतावादी जीवनपध्दती आकारास येईल. भौगोलिक सीमा रेषा फक्त कागदावरच उरतील. सुरूवातीला विज्ञानाचा उपयोग करण्यासाठी तंत्रज्ञान जन्माला आहे. त्यानंतर त्यातून अर्थकारणाच्या अणुशंगाने विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाची वाटचाल चालू आहे. ही वाटचाल मानव जातीच्या कल्याणासाठी

होईल. याची काळजी आपण घेतली पाहिजे. त्यासाठी शिक्षणक्षेत्राची गुणवत्ता वाढविण्याचा आम्ही जो प्रयत्न केला, तो महत्वाचा आहे”.

प्रा. डॉ. ए. ए. कुलकर्णी यांनी कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक केले व पाहुण्यांची ओळख करून दिली. प्राचार्य डॉ. ललित क्षीरसागर यांनी आभार मानले. प्रा. अतुल कुलकर्णी यांनी सूत्रसंचालन केले.